

REFERAT Klima- og Miljøudvalget 2022-2025 d. 13-12-2022

Mødedato Tirsdag d. 13. december 2022 kl. 08:30

Mødested Slottet, Nørregade 36

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Supplerende varmeplan for gasforsynede områder.....	4
Kystbeskyttelse ved Færgevej, Forslag til tilladelse efter kystbeskyttelsesloven til offentlig høring..	8
Økonomiske udfordringer for den kollektive trafik.....	13
B-sag: Samarbejde om fremtidens grundvand.....	21
C-sag: Budget i Klimahandleplan 2023.....	24
D-sag: Status for kystbeskyttelsesprojekt, Nord- og Vestdige for Seden Strandby.....	27
D-sag: Introduktion til nye ansvarsområder - Natur og vandløbshåndtering.....	28
D-sag: Introduktion til nye ansvarsområder - Vandforsyning, bassin- og badevand.....	29
D-sag: Konsekvenser ved forbud mod spil- og bettingreklamer.....	30
D-sag: Aktuelle sager.....	35

Punkt 1: Godkendelse af dagsorden

00.22.00-G00-1-22

Resume

Godkendelse af dagsorden til Klima- og Miljøudvalgsmødet den 13. december 2022.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender dagsordenen.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Fraværende Anne Skau Styrishave, Rikke Beider

Punkt 2: Supplerende varmeplan for gasforsynede områder

13.03.18-P15-1-22

Resume

Denne sag handler om vedtagelse af en supplerende varmeplan for de 22 områder i Odense Kommune, der er udlagt til gasforsyning.

Regeringens "Klimaaftale om grøn strøm og varme 2022" og den i forlængelse heraf indgåede "Aftale om fremskyndet planlægning for udfasning af gas til opvarmning og klar besked til borgerne" forpligtiger de danske kommuner til at gennemføre og vedtage en varmeplanlægning i 2022.

Af aftalerne fremgår det, at kommunalbestyrelsen inden udgangen af 2022 skal udarbejde en samlet varmeplan for kommunen, der som minimum omfatter de områder i kommunen, der har status som gasforsynede. Hermed omfattes også de ejendomme i de gasforsynede områder, som har et oliefyr. Den samlede varmeplan skal udmøntes ved udarbejdelse af konkrete projektforslag.

Fjernvarmeforsyningen i Odense dækker allerede mere end 95 % af behovet for boligopvarmning, og naturgas udgør mindre end 1 %. Grundet den korte tidsfrist og et begrænset behov for at udarbejde en samlet varmeplan, udarbejdes der en supplerende varmeplan, som dækker de 22 områder i kommunen, der er udlagt til gasforsyning.

Varmeplaner skal godkendes af byrådet.

Effekt

En klima- og miljøvenlig storby

Afbrænding af naturgas udleder CO₂ og kvælstofoxider (NO_x). Kvælstofoxider er sundhedsskadelige og bidrager årligt til for tidlige dødsfald, hvorfor en reduktion vil bidrage til at øge sundheden. CO₂ er en skadelig klimagas og udfasning af olie- og gasfyr er del af Klimahandleplan 2023 (Punkt 1.3), der skal føre til opfyldelsen af målet om klimaneutralitet i 2030.

INDSTILLING

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender "Supplerende varmeplan for de områder i Odense Kommune, der er udlagt til gasforsyning".

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Sagsfremstilling

Politiske aftaler om varmeplanlægning

Regeringen indgik den 25. juni 2022 "Klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022" med en række partier.

I forlængelse af aftalen indgik regeringen og KL den 29. juni 2022 "Aftale om fremskyndet planlægning for udfasning af gas til opvarmning og klar besked til borgerne". Målsætningen med aftalerne er, at der i 2035 ikke skal anvendes gas til rumvarme i danske husstande.

Af aftalerne fremgår det, at kommunalbestyrelsen inden udgangen af 2022 skal udarbejde en samlet varmeplan for kommunen, der som minimum omfatter de områder i kommunen, der har status som gasforsynede. Hermed omfattes også de ejendomme i de gasforsynede områder, som har et oliefyr.

Jf. varmforsyningslovens § 3 samt cirkulære herom af 28. oktober 2022 påhviler det kommunalbestyrelsen i samarbejde med forsyningsselskaber og andre berørte parter at udføre en planlægning for varmforsyningen i kommunen, som beskriver mulighederne for konvertering af gasfyr til fjernvarme. Udover udarbejdelse af varmeplanen skal der også sendes information til ejendoms ejere i gasforsynede områder om, hvilke muligheder de har for opvarmning inden udgangen af 2022.

Gasinstallationer i Odense Kommune pr. 22. november 2022

Der er 288 gasinstallationer i Odense Kommune. Disse fordeler sig på 181 boliger, 34 industri, otte forsyning, 64 erhverv og én transport.

Fordelingen af installationerne i områder, der er udlagt til enten gas- eller fjernvarmforsyning, og områder der ikke er udlagt til fælles varmforsyning, fremgår af nedenstående tabel.

Boliger	126	48	7	181
Industri	18	6	10	34
Forsyning	7	0	1	8
Erhverv	48	8	8	64
Transport	1	0	0	1
I alt	200	62	26	288

I de områder, der er udlagt til gasforsyning, skal oliefyre også medtages i planlægningen.

Der er samlet set seks olieinstallationer fordelt med to på erhverv og fire på boliger i områder udlagt til gasforsyning.

Da aftalen gælder ejendomme, der aftager gas til ejendommens opvarmning og forsyning med varmt vand, drejer dette sig maksimalt om 62 installationer. Industri-, forsynings- og transportinstallationers behov kan typisk ikke dækkes af fjernvarme.

Supplerende varmeplan

Med knap 60.000 varmeinstallationer i Odense Kommune vurderer forvaltningen, at der alene skal varmeplanlægges for 62 installationer (68 når olie inkluderes), og at der derfor ikke gennemføres en varmeplan for hele kommunens areal.

Der er derfor udarbejdet en supplerende varmeplan, som omfatter de 22 områder, der er udlagt til gasforsyning i Odense Kommune. Planen inkluderer også øvrige varmeinstallationer i disse områder. "Supplerende varmeplan for de områder i Odense Kommune, der er udlagt til gasforsyning" er vedlagt som bilag.

De øvrige 26 gasinstallationer udenfor fællesforsynede områder skal gennemgås for at se, om der eventuelt er mulighed for tilslutning til fjernvarme fra kommunale net eller måske fra nabokommuners net. Disse vil blive gennemgået og vil i første halvår af 2023 modtage et brev med hvilke muligheder, de har.

Gasinstallationer i fjernvarmeforsynede områder (200 stk.) har allerede mulighed for at blive tilsluttet fjernvarme, hvis deres behov er rumvarme og varmt vand. Der vil derfor i første halvår af 2023 blive sendt et brev for at påminde dem om muligheden og for at tilskynde dem til at blive tilsluttet.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Supplerende varmeplan for de gasforsynede områder i Odense Kommune

Fraværende Rikke Beider, Anne Skau Styrishave

Punkt 3: Kystbeskyttelse ved Færgevej, Forslag til tilladelse efter kystbeskyttelsesloven til offentlig høring

04.18.00-P15-3-15

Resume

I denne sag skal Odense Byråd tage stilling til om forslag til kystbeskyttelsestilladelse kan sendes i otte ugers offentlig høring sammen med forslag til lokalplan og forslag til kommuneplantillæg, der behandles i By- og Kulturudvalget den 14. december 2022.

Tilladelsen efter kystbeskyttelsesloven skal muliggøre, at diget ved Færgevej kan udbygges, således at grundejerne er sikret til en højvandshændelse på op mod 250 cm.

En række grundejere på Færgevej ønsker at opføre/udvide et dige ud mod Kølevandskanalen ved Færgevej i Skibhusene for at klimatilpasse områder, der i dage periodevist bliver oversvømmet.

Odense Byråd har den 22. juni 2022 afgjort, at der under Odense Kommunes tilsyn kan oprettes et kystbeskyttelseslag, som de bidragsydende ejere skal være medlem af. Dette oprettes som en del af det eksisterende Skibhusenes Pumpelag, som fremadrettet vil blive et pumpe- og digelag. Et revideret udkast til vedtægter er vedlagt som bilag og skal ligeledes godkendes af Odense Byråd. Disse vedtægter vil efterfølgende skulle sendes ud til de berørte grundejere i fire uger, hvorefter de kan godkendes på en generalforsamling i laget.

Effekt

Byudvikling med kvalitet

Kystbeskyttelsesprojektet vil være afgørende for, at en række ejendomme i Skibhusene fremadrettet fortsat kan bebos. Grundet deres placering er det vurderingen, at de på sigt må opgives, hvis der ikke sker tiltag til at forebygge skader fra stigende havvand og højvandshændelser.

INDSTILLING

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller til udvalget, at byrådet godkender:

1. Forslag til kystbeskyttelsestilladelse efter kystbeskyttelsesloven sendes i otte ugers offentlig høring.
2. Forslag til vedtægter sendes ud til berørte parter for tidligst om fire uger at afholde en generalforsamling for Skibhusenes Pumpe- og Digelag med henblik på vedtagelse af disse vedtægter.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Sagsfremstilling

En række grundejere på Færgevej ønsker at opføre/udvide et dige ud mod Kølevandskanalen ved Færgevej for at klimatilpasse områder, der i dage periodevist bliver oversvømmet. Der eksisterer allerede et pumpelag i området i forvejen, som varetager, at området friholdes for høj grundvandsstand og som samtidig har et mindre dige, der i et vist omfang beskytter mod højvandshændelser.

Baggrund for projektet

Ejendommene ved Færgevej har blandt andet være udsat for oversvømmelser i 2006, 2013 og 2015 - og der har været en længere dialog imellem de berørte parter og Odense Kommune omkring en mulig løsning. Den 8. december 2021 besluttede Odense Byråd at fremme sagen som kommunalt fællesprojekt til kystbeskyttelse. Dette giver mulighed for, at Odense Kommune kan facilitere processen og giver endvidere mulighed for, at den nationale pulje for kystbeskyttelse kan søges om midler til at dække en andel af anlægsomkostningerne.

Projektet

Tilladelsen efter kystbeskyttelsesloven skal muliggøre et dige, der beskytter husene ved Færgevej for højvande op til 250 cm. Det er et krav, at der er adgang langs Kølevandskanalen, og på det meste af strækningen er der også allerede adgang i dag. Igennem projektet vil det blive tydeliggjort, hvor der er privat adgang, og hvor der er offentlig adgang igennem skiltning og drift.

Indbliksgener søges imødekommet med beplantning (evt. kombineret med hegn) på digets inderside, hvor det er relevant. Der kan ikke etableres træer på diget eller indenfor to meter af digets fod af risiko for skader på diget påført af træernes rødder.

Der vil også fortsat være adgang til den lille bådhavn øst for Færgevej, hvor kanoer og kajaker fortsat har mulighed for at blive sat i vandet.

Langs Kølevandskanalen bliver diget etableret, så der bliver en græssti på toppen suppleret med naturtrapper. Adgang langs vandet muliggøres dermed som en naturlig overgang i terrænet.

Selve Færgevej er i dag lukket for biltrafik med en betonklods. Fremadrettet vil vejen indsnævres som en cykelstirampe, der sikrer en passage for cyklister og gående. Denne rampe indgår som en del af sikringen.

Digeprojektet samt en mere udførlig forklaring af digets forløb fremgår af projektbeskrivelsen i Bilag 2. Der sker ingen ændringer af den eksisterende pumpe, udover at brønde i eksisterende dige forhøjes sammen med diget.

Vedtægter

Der er som Bilag 1 vedlagt udkast til vedtægter, der vil blive sendt til de berørte parter minimum fire uger før generalforsamling, hvor selvsamme vedtægter vil skulle behandles. Vedtægterne forventes udsendt samtidig med, at forslag til tilladelsen er i offentlig høring.

Vedtægterne beskriver projektet, bestyrelsesarbejdet og hvordan udgift til anlæg og drift fordeles imellem de berørte parter. Herunder både VoresEl og VandCenter Syd, da diget beskytter henholdsvis en transformatorstation og en olieudskiller.

Projektet er under forudsætning af en række frivillige aftaler, da der er grundejere som berøres af, at diget placeres på deres matrikel, men som ikke har direkte gavn af kystbeskyttelsesprojektet. Herunder Fjernvarme Fyn, Odense Havn og Odense Kommune.

Lånemuligheder

Digelaget finansierer deres andel af digelagets anlægsomkostninger ved optagelse af et lån. Det følger af lånebekendtgørelsens §3, stk. 2, nr. 3 (BEK. nr. 1580 af 17. december 2013), at kommunen kan stille kommunal garanti for lån til digelag til kystbeskyttelsesforanstaltninger, uden at det skal henregnes til kommunens låntagning. En sådan garantistillelse påvirker ikke den kommunale låneramme og dermed likviditet. Den vil dog give digelaget mulighed for at optage et 25-årigt lån i KommuneKredit på favorable vilkår.

Denne låneadgang er således medvirkende til at give bidragyderne (berørte grundejere/medlemmer af digelaget) en så lav ydelse som muligt. Kommunen påtager sig med garantistillelsen en meget begrænset risiko, som sikres igennem tinglysning inden for digelagets område og på ejendomsniveau.

Odense Byråd har den 21. juni 2017 tilkendegivet at ville stille kommunal garanti for lån til samtlige digelag til etablering af stormflodssikring.

Øvrige tilladelser

Tilladelsen efter kystbeskyttelsesloven står ikke alene, men forudsætter afgørelse om det forslag til lokalplan og kommuneplantillæg, der behandles i By- og Kulturudvalget den 14. december 2022.

Endvidere er tilladelsen under forudsætning af en screening for miljøvurdering af projektet, hvor det skal afgøres, om projektet har væsentlige virkninger på miljøet og derfor kræver en miljøkonsekvensvurdering. Denne afgørelse kan først træffes efter, at forslag til lokalplan og kommuneplantillæg er vedtaget. Det forventes, at projektet ikke har væsentlige virkninger på miljøet, og at der dermed ikke skal foretages en miljøkonsekvensvurdering (VVM).

Inden anlæg kan påbegyndes, skal der gives en række øvrige tilladelser, som først kan gives efter, at kystbeskyttelsestilladelsen er givet. Disse er der ikke en politisk behandling af.

Som udgangspunkt er der fire ugers klagefrist på de enkelte tilladelser og afgørelser.

Projektets finansiering

Projektet blev i 2019 vurderet til en anlægssum på ca. 750.000 kr. Anlægsoverslag er i dag opgjort til 1,47 mio. kr. Dette er nu inklusiv en løsning hen over Færgevej og tager endvidere højde for den prisudvikling, der er sket siden 2019.

Projektets samlede omkostninger forventes at beløbe sig til ca. 2,1 mio. kr. Udover anlægsomkostninger er der omkostninger til totalrådgiver, projektledelse, opmåling, tinglysning, skelafklaring, etc. på 630.000 kr.

En del af diget etableres på kommunal jord. Her vil stien blive vedligeholdt af Odense Kommune. Dette vurderes at medføre en minimal øget drift, da der er tale om en strækning på ca. 60 meter. Dette er aftalt med By- og Kulturforvaltningen.

Odense Byråd har den 26. juni 2019 besluttet at bidrage med op til 250.000 kr. til projektet. Det vurderes, at dette beløb er et tilskud til rådgivning og projektledelse. Der er derfor søgt om tilskud til anlægsbeløbet på ca. 1,47 mio. kr. hos den nationale pulje for kystbeskyttelse. Det er endnu ikke afklaret, hvor stort et beløb puljen vil bidrage med til projektet. Det er ikke muligt at søge om tilskud til andet end anlægsomkostningerne.

Projektets omkostninger fratrækkes tilskuddet fra Odense Kommune og evt. tilskud fra den nationale pulje for kystbeskyttelse. Dette beløb fordeles med en andel til henholdsvis VoresEl og VandCenter Syd, jf. aftaler, og resten fordeles via Pumpe- og Digelaget imellem de fire grundejere, som vurderes at have gavn af kystbeskyttelsesprojektet. Oversigtskort over interesseområde fremgår af bilag 1.

Alle ovenstående beløb er angivet uden moms.

Odense Kommune har valgt at fremme projektet som kommunalt fællesprojekt og faciliterer derfor processen. På den baggrund udføres projektudvikling uden beregning. Ligeledes er myndighedsbehandling uden beregning.

Videre proces

Forslag til tilladelse til kystbeskyttelsesprojekt sendes ud i otte ugers offentlig høring fra slutningen af januar 2023. Dette samtidig med at forslag til lokalplan og kommuneplantillæg sendes i høring.

Efter høringen sker der en behandling af høringssvar i en hvidbog. Efter behov sker der en tilpasning af planer og tilladelse, inden disse forelægges politisk behandling med henblik på offentliggørelse. Dette sker inden sommerferien 2023.

Sideløbende laves udbud på entreprisen, og der kan ansøges om de resterende tilladelser, således at anlæg kan igangsættes efter den 1. september 2023 og færdiggøres senest den 30. oktober 2023.

Økonomi

Sagen har ingen konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Odense Kommune har tidligere bevilget op til 250.000 kr. til støtte af dette kystbeskyttelsesprojekt. Dette jf. beslutning i Odense Byråd den 26. juni 2019.

Det følger af lånebekendtgørelsen §3 stk. 3, at kystbeskyttelsesforanstaltninger udført af bidragspligtige digelag ikke skal henregnes til kommunens låntagning. Det er dog en forudsætning, at lånet optages til kystbeskyttelsesforanstaltninger, kystsikringslag eller kystbeskyttelseslag i henhold til lov om kystbeskyttelse.

Bilag

Bilag 1 - Udkast til vedtægter for Skibhusenes Pumpe og Digelag

Bilag 2 - Projektbeskrivelse

Fraværende Rikke Beider, Anne Skau Styrishave

Punkt 4: Økonomiske udfordringer for den kollektive trafik

00.30.04-Ø00-24-22

Resume

Denne sag handler om en løsningsmodel for de økonomiske udfordringer for den samlede kollektive trafik i Odense Kommune.

Sagen er drøftet i Klima- og Miljøudvalget den 15. november 2022 og i Økonomiudvalget den 23. november 2022, ligesom der har været en forudgående orientering i begge udvalg vedrørende den økonomiske situation, herunder konsekvenserne af stigende omkostningsindeks, eftervirkning efter Covid-19 samt behov for en indkøringsfase for letbanen, inden den når op på sit fulde passagertal.

Byrådet har med Klimahandleplan 2022 besluttet, at den kollektive transport skal have et markant løft, så bus, letbane og tog bliver et reelt og attraktivt alternativt til privatbilisme.

I denne sag beskriver forvaltningerne en økonomisk løsningsmodel for bybusserne i 2022 og 2023 og for en indkøringsperiode for letbanen.

Der foreslås en samlet løsning for 119,0 mio. kr., som foreslås finansieret indenfor de eksisterende budgetrammer til kollektiv trafik, herunder brug af to års opsparring til letbanens etape II. 50,0 mio. kr. af udfordringen vedrører 2022 og udbetales umiddelbart efter byrådets godkendelse. De resterende 69,0 mio. kr. betragtes som et værn og vil gå tilbage til byrådets prioritering, hvis der ikke bliver brug for det fulde beløb.

I sagen indgår desuden en række forventninger til både FynBus og Odense Letbane, dels i forhold til at arbejde proaktivt med at øge antallet af passager i den kollektive trafik eksempelvis gennem brug af markedsføring mv., dels i forhold til at optimere driften mest muligt i en tid med en ekstraordinær høj inflation.

Effekt

En klima- og miljøvenlig storby

Odense Kommune har med Klimahandleplan 2022 sat et ambitiøst mål om, at CO₂-udledningen fra transportområdet i Odense reduceres med samlet 150.000 tons frem mod 2030. Det kræver både en grøn omstilling af drivmidler i transporten samt ændringer i odenseanernes transportvaner, bl.a. så flere anvender bus og letbane. Denne ændring forudsætter et fortsat fokus på at sikre bedre kollektiv trafik, der fremmer mere klimavenlig transportadfærd.

INDSTILLING

Borgmesterforvaltning og Klima- og Miljøforvaltningen indstiller i samarbejde til respektive udvalg, at byrådet godkender følgende:

1. Budgettet til bybusserne øges med 24,0 mio. kr. i 2022 og 33,0 mio. kr. i 2023.

2. Driftsindskuddet til letbanen øges med 26,0 mio. kr. i 2022, 30,0 mio. kr. i 2023 samt 6,0 mio. kr. i 2024.
3. Samlet finansieres disse 119,0 mio. kr. over perioden med 4,0 mio. kr. i øvrigt mindreforbrug i Klima- og Miljøforvaltningen, 31,6 mio. kr. i drifts- og anlægsreserver til letbane I samt 83,4 mio. kr. fra opsparingen til letbanens etape II.
4. Budgettilførelserne i 2023 betragtes som et værn og eventuelle restmidler tilbagegår til byrådets fælles prioritering indenfor den kollektive trafik.
5. Der igangsættes de i sagen beskrevne initiativer 1-9 for at optimere økonomien i den kollektive trafik.

Beslutning

Økonomiudvalget anbefaler indstillingen, dog med den tilføjelse, at man forventer, at såvel FynBus som Odense Letbane bidrager til både merindtægter som følge af yderligere passagerindtægter og effektiviseringer i selskabernes administrative driftsorganisationer. Økonomiudvalget forventer, at de anbefalede indsatser prissættes og afrapporteres løbende til henholdsvis Klima- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget og afsluttes senest i juni 2023. Der afrapporteres første gang til Klima- og Miljøudvalget og eventuelt Økonomiudvalget inden udgangen af 1. kvartal 2023.

Økonomiudvalgets anbefaling er under forudsætning af, at Klima- og Miljøudvalget tilsvarende anbefaler indstillingen.

Klima- og Miljøudvalget anbefaler indstillingen.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrihave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Sagsfremstilling

Ekstraordinære forhold præger økonomien for den kollektive trafik både i Odense og i hele landet. Der er højere brændstofpriser, og der er stadig passagerer, som ikke er kommet tilbage efter Covid-19 perioden. Samtidigt er Odense i en opstartsperiode med et helt nyt kollektivt transportsystem med en letbane og en omlægning af busruterne. Alt det tilsammen betyder, at økonomien for den kollektive trafik er udfordret økonomisk i 2022 og 2023.

I denne sag fremlægges en samlet økonomisk løsning for den kollektive trafik i 2022 og 2023. Løsningsmodellen er drøftet i Økonomiudvalget den 23. november 2022.

Styringsmodel for bybuskørslen

Bybuskørslen i Odense er styret ud fra en model, hvor Odense Kommune beslutter serviceniveauet og FynBus udfører kørslen gennem entreprenører. Odense Kommune har også ansvar for infrastrukturen, herunder stoppesteder og bussernes fremkommelighed i trafikken.

Bynet2021, der fastlægger ruterne og kadencer, er politisk besluttet i Odense Kommune. FynBus har alene ansvaret for, at køreplanen hænger sammen tidsmæssigt, således at køreplanerne overholdes, og at busserne kører med passende intervaller. Den væsentligste omkostningsdriver - serviceniveauet - er således Odense Kommunes ansvar, men passagerindtægterne er et ansvar delt mellem Odense Kommunes rutenet og FynBus' ansvar for markedsføring, pålidelighed, rene busser mv.

Kontrakterne med entreprenører

Kontrakten for bybuskørsel er således udbudt af FynBus på vegne af Odense Kommune. I kontrakten byder vognmænd ind med en pris, hvor det er en forudsætning, at afregningen reguleres månedlig på baggrund af omkostningsindekset.

Den nuværende kontrakt startede op medio 2015 med udløb medio 2023. I foråret 2020 forlængede FynBus kontrakten med Keolis således, at kontrakten løber til medio 2027, hvilket var en forudsætning for, at Odense fik sine første 20 elbusser på gaden i 2021.

Vedtagelsen af Bynet2021 plus

By- og Kulturudvalget vedtog Bynet2021 den 25. juni 2019 og lagde dermed også ruterne og deres kadencer fast. Forligspartierne tilførte med budget 2022 området 10 mio. kr. til at sikre god dækning af Sanderum, Paarup, Stige Søhus, Højby, Seden Syd og Åsumvej. Senere besluttede By- og Kulturudvalget en udvidelse af serviceniveauet med yderligere 6,6 mio. kr. den 26. oktober 2021 – blandt andet med Citybussen, tidligere weekendafgange og en ekstra afgang til Højby. FynBus' opgave har været at implementere det bestilte bynet og optimere kundeoplevelsen.

Forskel på afregningsmodellerne

Odense Kommune og Region Syddanmark har hver sin model for økonomistyring.

Modellen for Odense Kommune indebærer, at FynBus lægger et budget ud fra forventede udgifter og indtægter - ud fra den kørsel, som er bestilt af Odense Kommune og ud fra de forventede passagerindtægter. Odense Kommune betaler for kørslen via en månedlig acountobetaling. Odense Kommune modtager kvartalsrapporter cirka 4 gange om året. Budgettet for det efterfølgende år fastlægges i forbindelse med 2. kvartalsrapport.

Hvis der ved årets udgang konstateres, at acountobetalingen har været for høj, tilbagebetales differensen året efter. Hvis acountobetalingen har været for lav, betales det manglende beløb to år efter. Denne model sikrer, at kommunen har tid til at tilpasse serviceniveauet i tide, inden differensen skal afregnes. Hvis der er ubalancer i økonomien, er det Odense Kommune, der beslutter, hvordan ubalancerne skal håndteres.

Region Syddanmark har valgt en anden styringsmodel. Her meddeler Region Syddanmark budgettets størrelse til FynBus, der så fastlægger og planlægger regionens kørsel ud fra nogle politisk besluttede principper. Det er således FynBus' ansvar, at der er balance i økonomien, og FynBus har mandat til at foretage de nødvendige justeringer.

Styringsmodel for letbanen

Odense Letbane er ejet af Odense Kommune som eneejer, men fungerer som et selvstændigt selskab med en professionel bestyrelse. Odense Letbane skal varetage Odense Kommunes interesse i selskabets investeringer i anlægget. Derudover skal Odense Letbane bl.a. sikre stabil og rettidig drift og vedligehold, og Odense Letbane er Odense Kommunes indgang til alle forhold, som omhandler letbanedriften, herunder sikre koordinering med leverandører mv. Som driftsselskab har

Odense Letbane det fulde ansvar for driften af letbanen, herunder eksempelvis udarbejdelse af driftsbudgetter, udbud af drifts- og vedligeholdelseskontrakter samt contract management af disse.

Helt centralt fastlægger Odense Kommune de overordnede rammer, herunder serviceniveauet for den kollektive trafik. I forhold til Odense Letbane fastlægger Odense Kommune en 1) Trafikeringsplan, 2) Supplerende letbanetrafik og 3) Ekstra kørsler, og ud fra dette fastlægger Odense Letbane en køreplan. Konkret har byrådet i april 2017 besluttet 7½ minutters drift. Odense Letbane har selv mulighed indenfor det aftalte nettobidrag at øge den supplerende letbanetrafik og indsætte ekstra kørsler for på den måde at sikre den bedst mulige passagerafvikling og økonomi for Odense Letbane.

Odense Letbane er finansieret af passagerindtægter og et årligt nettobidrag fra Odense Kommune, hvilket dækker letbanens omkostninger relateret til køreplanen, vedligehold og øvrige driftsomkostninger og ydelser på lån.

Udfordringen for bybusserne

Det samlede underskud på driften af bybusserne forventes at udgøre 24,0 mio. kr. i 2022 og 33,0 mio. kr. i 2023. Forventningen til bybusøkonomien bygger på aktuelle prognoser udarbejdet af FynBus.

Baggrunden for det forventede underskud i 2022 er primært stigende energipriser, der medfører et forøget omkostningsniveau på ca. 15,0 mio. kr.

Bybusserne har hertil også et lavere passagertal end forventet - blandt andet på baggrund af Covid-19. De seneste tal viser, at bybusserne i september 2022 ligger på cirka 76 % af antallet af passagerer før Covid-19, hvilket efter kompensationsordninger fra staten betyder en mindreindtægt på ca. 6,0 mio. kr.

Endeligt er der også i 2022 engangsinvesteringer til eftermontering af lovpligtige partikelfiltre på ca. 3,0 mio. kr.

På baggrund af prognoser udarbejdet af FynBus forventes for 2023 et underskud på ca. 33,0 mio. kr. Stigende driftsudgifter forventes at udgøre ca. 23,0 mio. kr., hvilket primært skyldes energipriser. Udviklingen er dog meget vanskelig at forudse.

FynBus og Klima- og Miljøforvaltningen vurderer, at passagertallet i 2023 vil være stigende og forventes således samlet set henover 2023 at ramme ca. 85 % af niveauet før Covid-19. Det er FynBus' vurdering, at dette niveau medfører en mindreindtægt på ca. 10,0 mio. kr.

Løsning og handling for bybusserne

Udgangspunktet er balance i økonomien for bybusserne i 2024, selvom det kan være vanskeligt at forudse fremtidig udvikling i omkostningsindekset. Med udgangspunkt i det forventede underskud på 24,0 mio. kr. i 2022 og 33,0 mio. kr. i 2023 er der en række tiltag, der med fordel kan iværksættes med henblik på at styrke driftsøkonomien for bybusserne fremadrettet.

Med denne sag finansieres underskuddet i 2022, og der afsættes 33,0 mio. kr. til dækning af det forventede eventuelle underskud i 2023. Det ekstra budget betragtes som et værn, og kan udbetales til FynBus i de løbende aconto betalinger hver måned givet, at nedenstående tiltag igangsættes og implementeres af Klima- og Miljøforvaltningen. Skulle der i den

endelige afregning for 2023 ikke blive brug for hele værnet, vil en eventuel rest tilbagegå til byrådets fælles prioritering indenfor den kollektive trafik.

I processen med at styrke driftsøkonomien for bybusserne er det væsentligt at bemærke, at der bør tages højde for en række elementer, der samlet set har en stor effekt på bybusøkonomien. For det første pågår arbejdet med at udarbejde en ny grøn mobilitetsplan, der skal samtænke den samlede mobilitet i Odense. Denne plan forventes at være klar til politisk vedtagelse medio 2023.

Samtidig er det væsentligt at bemærke, at det er kendt viden indenfor trafikplanlægning, at ændringer til mobilitetssystemet – herunder køreplaner, rutenet mv. – må påregnes en vis indkøringstid, inden den fulde effekt af nye tiltag kan ses. FynBus forventer, at det tager op til to år, før passagerer tilpasser sig en ny ruteplan. I indkøringsfasen ses et passagertab, der påvirker økonomien negativt.

Endelig er der i kontraktgrundlaget med FynBus og FynBus' underleverandører ligeledes en tilpasningsfase, der sikrer, at FynBus og underleverandører har tid til at tilpasse sig til nye forhold. For eksempel vil der for ændringer af køreplaner mv. skulle påregnes en periode på tre til seks måneder, før en ændring kan træde i kraft.

Det er Klima- og Miljøforvaltningen og Borgmesterforvaltningens anbefaling, at der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse fra Klima- og Miljøforvaltningen og FynBus. Arbejdsgruppen skal igangsætte nedenstående tiltag med henblik på at styrke driftsøkonomien i bybusserne fremadrettet:

1. Passagerudviklingen skal følges tæt på de enkelte ruter, og passagerstrømme skal løbende analyseres for at følge udviklingen i bussernes belægning.
2. Der skal sikres tæt og løbende opfølgning på økonomi og passagertal til Klima- og Miljøudvalget og Økonomiudvalget.
3. Der skal udarbejdes konkrete forslag til justeringer af bybussernes ruter således, at bybussernes samlede selvfinansieringsgrad forbedres betydeligt.
4. Klima- og Miljøforvaltningen anmodes om hurtigst muligt at udarbejde en handleplan, der kan bidrage til at øge antallet af passagerer i bybusserne og letbanen, og dermed forbedre den samlede økonomi i den kollektive trafik, samt reducere CO₂-udledningen i kommunen.
Dette sker indenfor rammerne af seneste klimahandleplan og den afsatte bevilling til formålet. De enkelte indsatser i handleplanen skal effektiviseres i forhold til økonomien i den kollektive trafik og i forhold til den forventede CO₂-reduktion.
5. Den samlede køre- og ruteplan skal gennemgås og tilrettes i forhold til utilsigtede u hensigtsmæssigheder, herunder ukoordineret kørsel i forhold til regionens kørsel.
6. Odense Kommune skal stille forslag til indførelsen af effektiviseringer i FynBus, der kan bidrage til at nedbringe de samlede omkostninger.
7. Der skal evalueres på den nuværende styringsmodel for bybuskørslen i Odense Kommune. Evalueringen skal belyse fordele og ulemper ved at anvende samme styringsmodel, som Region Syddanmark har valgt.

Det er endvidere Klima- og Miljøforvaltningen og Borgmesterforvaltningens anbefaling, at der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse fra Klima- og Miljøforvaltningen, Odense Letbane og FynBus. Arbejdsgruppen skal igangsætte nedenstående tiltag med henblik på at styrke driftsøkonomien i den kollektive trafik fremadrettet:

8. Der skal udarbejdes et forslag til, hvorledes det samlede passagergrundlag i den kollektive trafik i Odense kan styrkes.
9. Der skal udarbejdes forslag til yderligere initiativer, der kan styrke driftsøkonomien for den samlede kollektive trafik i Odense.

Det er Klima- og Miljøforvaltningen og Borgmesterforvaltningens anbefaling, at ovenstående bør være belyst og klar til implementering senest i juni 2023. Dette af hensyn til at kunne koordineres med og igangsættes i direkte forlængelse af vedtagelse af den grønne mobilitetsplan i juni 2023. Alle forslagene skal fremlægges for Klima- og Miljøudvalget hurtigst

muligt, således at udvalget kan beslutte, om der er forslag, der kan igangsættes før vedtagelsen af den grønne mobilitetsplan.

Det er ligeledes Klima- og Miljøforvaltningens vurdering, at økonomi og passagertal bør følges tæt med henblik på at kunne vedtage de nødvendige justeringer og servicetilpasninger rettidigt for dermed at undgå oparbejdelse af gæld i den samlede driftsøkonomi på bybusserne.

Klima- og Miljøforvaltningen og Borgmesterforvaltningen anbefaler, at FynBus pålægges at komme med konkrete forslag til markedsføringstiltag for at fremme passagertallet i busserne. I beskrivelsen af de enkelte markedsføringstiltag skal indgå en business case for at sikre, at indsatsen står mål med effekten og dermed bidrager positivt til driftsøkonomien.

Udfordringen for Letbanen

Odense Letbane er kommet acceptabel fra start. I september kørte over en halv million passager med letbanen. Letbanen har, trods enkelte udfald, en meget høj regularitet, pålidelighed og en høj kundetilfredshed. Letbanen arbejder stadig på at løse støjproblemerne.

Trods denne acceptable start er letbanen endnu kun på ca. 70 % af det passagertal, som letbanen har budgetteret med. En del af dette kan ligesom for bybusserne tilskrives en eftervirkning efter Covid-19, mens resten må tilskrives, at der er behov for en indkøringsperiode før letbanen, når sit fulde passagertal.

Odense Letbane har ikke tidligere indarbejdet en indkøringsperiode i deres budgetforudsætninger, men Odense Letbane anbefaler efter at have genbesøgt dette, og ud fra en vurdering af de aktuelle passagertal, at der indarbejdes en indkøringsperiode eller tilvænningsperiode på 2,5 år. Dette gøres ud fra en vurdering af indkøringsperioder for letbanerne i bl.a. Aarhus og Bergen og for Metroen.

Odense Letbane har ansvaret for at udarbejde passagerprognoser og budgetter for drift af letbanen. Odense Letbane har tidligere vurderet, at der vil være en risiko for, at det ville kræve en indkøringsperiode, før letbanen nåede op på det fulde passagertal. Forudsætningerne er imidlertid ikke blevet indarbejdet i letbanens passagerprognoser eller budgetter. Tilsvarende har den kommunale forvaltning været bekendt med og orienteret Økonomiudvalget om, at der var en risiko for langsommere passagerudvikling end budgetteret. Den kommunale forvaltning har overfor Økonomiudvalget anbefalet, at eventuelle udsving i Odense Letbanes budget som følge af indkøringsperiode skulle håndteres ved periodiseringer eller ved supplerende tilskud finansieret af den under Økonomiudvalget afsatte driftsreserve. Retrospektivt kan det konkluderes, at det havde været mere hensigtsmæssigt, at Odense Letbane subsidieret den kommunale forvaltning havde sikret, at driften af Odense Letbane i indføringsperioden var mere retvisende budgetteret.

I erkendelse af, at der vil være en vis usikkerhed forbundet med opstart og indfasning af en letbane i Odense, har Odense Byråd derfor den 27. april 2022 besluttet en særlig styringsmodel for letbanens første 2 driftsår. Det fremgår af denne sag, at bidraget til Odense Letbane i opstartsperioden placeres under Økonomiudvalget, som dermed har ansvaret for at udbetale driftstilskud til Odense Letbane og den løbende dialog omkring budgetforudsætninger og budgetopfølgning med Odense Letbane. Efter 2 år evalueres den interne styringsmodel med det udgangspunkt, at budgetansvaret skal overgå til Klima- og Miljøforvaltningen og med den hensigt, at budgettet til letbanen på sigt skal være rammestyreret ligesom budgettet til den øvrige kollektive trafik og den kommunale drift.

Løsning for letbanen

Odense Letbane og Borgmesterforvaltningen anbefaler, at budgettet til letbanens drift forhøjes i 2022 til 2024 med samlet 62,0 mio. kr. ud fra en forventning om, at letbanen så vil være fuld indkørt medio 2024, og herefter vil kunne leve op til

de passager- og budgetforudsætninger, som byrådet godkendte i april 2022.

Odense Letbane vil dertil intensivere arbejdet med konkrete indsatser og kampagner, der kan skabe passagerfremgang for letbanen.

Letbanen vil forsat i 2023 hvert kvartal afrapportere på driftssituation, passagertal og økonomi til Økonomiudvalget. Det ekstra budget betragtes som et værn og kan udbetales til letbanen i de løbende indskud. Skulle der i den endelige afregning for 2023 ikke blive brug for hele værnet, vil en eventuel rest tilbagegå til byrådets fælles prioritering indenfor den kollektive trafik.

Finansiering

Den samlede løsning på 119,0 mio. kr. er fuldt finansieret med følgende tiltag:

1. Der er afsat en driftsreserve til letbanen. Med denne sag bruges denne reserve frem til 2027, og der er derved ikke yderligere afsatte driftsreserver til letbanen før fra 2027, hvor der vil være en restreserve på ca. 1,1 mio. kr. Fra 2028 og frem vil der være ca. 13 mio. kr. i årlig driftsreserve. En del af driftsreserven har tidligere finansieret opretholdelsen af busdriften som følge af forsinkelsen af letbanens driftsopstart.
2. Der er på posten til anlægsindskuddet til letbanens linje I et lille restbeløb på 3,1 mio. kr., som kan anvendes. Der er stadig fuld dækning for det afsatte anlægsbudget til letbanen.
3. Der bruges to år af opsparingen til anlæg af letbanens linje II svarende til 83,4 mio. kr. Dette betyder, at et eventuelt anlæg af letbanens etape II først vil kunne opstartes i 2025, men der vil stadig være fuld finansiering til at kunne anlægge linje II givet det statslige tilsagn om medfinansiering. Det fysiske anlæg af letbanens linje II ville under alle omstændigheder først kunne igangsættes efter 2025 som følge af udestående VVM og planlægningsarbejde. Med Klimahandleplan 2022 besluttede byrådet, at den kollektive trafik i Odense skal udvikles, uanset om Odense Byråd senere beslutter at realisere letbanens etape II eller ej. Med prioriteringen i denne sag anvendes opsparingen til letbanen forsat til styrkelse af den kollektive trafik.
4. Klima- og Miljøforvaltningen forventer et mindreforbrug på 4,0 mio. kr. af de midler, som de er blevet tildelt fra den statslige aftale omkring fremskyndet varmeplanlægning. Forvaltningen forventer forsat at kunne leve op til den statslige aftale, bl.a. da der i Odense Kommune i forvejen er en meget høj tilslutning til fjernvarme.

Økonomi

Med sagen løses de økonomiske udfordringerne for den kollektive trafik i 2022 og 2023. Sagen har en midlertidig påvirkning af kassebeholdningen, da der bruges 42,2 mio. kr. af kassen i 2022 og 21,0 mio. kr. i 2023. Kassetrækket finansieres ved at lægge en del af opsparing til linje II og driftsreserven til letbanen i kassen. Det forbedrer kassen med henholdsvis 35,9 mio. kr. i 2024, 6,1 mio. kr. i 2025, 9,1 mio. kr. i 2026 og 12,0 mio. kr. i 2027. Sagen påvirker derfor ikke kassebeholdningen set over hele perioden.

Sagen vil medføre, at Odense serviceudgifter vil stige i 2022 og 2023, men det vil forventes, at kunne holdes indenfor kommunens samlede serviceramme både i 2022 og 2023.

I nedenstående tabel ses kassepåvirkningen og ændringer i budgetter i de enkelte år.

Kr.	Styringsområde	Udvalg	2022	2023	2024	2025	2026	2027	I alt
Udfordringer									
Indkøring Odense Letbane	Balanceforskydninger	Intet udvalg	26.000.000	30.000.000	6.000.000	0	0	0	62.000.000
Bybusser	Drift	KMU	24.000.000	33.000.000	0	0	0	0	57.000.000
Samlet udfordring			50.000.000	63.000.000	6.000.000	0	0	0	119.000.000
Finansiering									
Driftsreserve	Balanceforskydninger	Intet udvalg	701.741	343.631	208.450	6.069.450	9.126.450	12.037.448	28.487.170
Rest anlægsindskud	Balanceforskydninger	Intet udvalg	3.100.000	0	0	0	0	0	3.100.000
Opsparing linje II	Balanceforskydninger	Intet udvalg	0	41.706.415	0	0	0	0	41.706.415
Opsparing linje II	Drift	ØKUJ	0	0	41.706.415	0	0	0	41.706.415
Mindreforbrug KMUJ	Drift	KMUJ	4.000.000	0	0	0	0	0	4.000.000
Samlet Finansiering			7.801.741	42.050.046	41.914.865	6.069.450	9.126.450	12.037.448	119.000.000
Kassepåvirkning			-42.198.259	-20.949.954	35.914.865	6.069.450	9.126.450	12.037.448	0

Fraværende Rikke Beider, Anne Skau Styrishave

Punkt 5: B-sag: Samarbejde om fremtidens grundvand

09.08.20-P20-1-22

Resume

I Budget 2023, der blev vedtaget af Odense Byråd den 12. oktober 2022, pålægges Klima og Miljøudvalget at arbejde for en endnu højere vandkvalitet i Odenses grundvand, åer, vandløb og fjord. Dette arbejde skal ske i tæt samarbejde med VandCenter Syd.

Odense Kommune indgik i 2015 en formel samarbejdsaftale med VandCenter Syd, GEUS og Region Syddanmark. Formålet med partnerskabet har været at udvikle konkrete værktøjer, der kan optimere partnernes samlede indsats for grundvandsbeskyttelse, klimatilpasning og håndtering af pesticidforurening.

Forvaltningen vurderer, at samarbejdet styrker beslutningsgrundlaget på grundvandsområdet i Odense Kommune. Dels i relation til hvordan vi bedst beskytter og benytter grundvandsressourcen og dels i relation til oversvømmelser fra det terrænnære grundvand.

Da samarbejdsaftalen formelt udløb den 31. december 2019, skal Klima- og Miljøforvaltningen beslutte, om samarbejdet med de øvrige parter skal fortsætte i en ny periode, der løber frem til 2029 og med en ny og formel aftale.

Effekt

Et sundere Odense

Samarbejdet om fremtidens grundvand vil understøtte, at der fortsat kan leveres rent drikkevand til forbrugerne. Dermed understøttes sundheden for borgere i Odense Kommune. Flere borgere vil være sunde og trives.

En klima- og miljøvenlig storby

Samarbejdet om fremtidens grundvand vil understøtte den bæredygtige forvaltning af grundvandsressourcen. Dermed understøttes udviklingen af en klima- og miljøvenlig storby. Det vil underbygge, at Odense til stadighed bliver et attraktivt sted at arbejde, bo og leve.

INDSTILLING

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget godkender samarbejdsaftalen og dermed beslutter at fortsætte det formelle samarbejde med Vandcenter Syd, GEUS og Region Syddanmark om forvaltning af grundvandsressourcen i perioden frem til 2029.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget godkender indstillingen.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Sagsfremstilling

Baggrund

Samarbejdet imellem VandCenter Syd, Region Syddanmark, GEUS og Odense Kommune, har nu eksisteret i 7 år. Det væsentligste udbytte af samarbejdet er et styrket beslutningsgrundlag på grundvandsområdet.

Et af de centrale produkter fra det eksisterende partnerskab er en digital model af grundvandsmagasinerne i Odense Vest, der giver mulighed for at identificere de mest kritiske forureningskilder i Odense Vest og dermed understøtte forvaltningens prioritering af grundvandsbeskyttende indsatser. Det har konkret betydet, at truslen fra punktkildeforureninger i dele af kommunen nu vurderes lavere end tidligere, og at fokus i Odense Kommunes grundvandsbeskyttelse i højere grad rettes mod beskyttelse mod forurening fra fladekilder.

Resultaterne har dermed også betydning for prioritering af kommunens tilsynsforpligtelser, jordforureningsoprydning, skovrejsning m.v. Derudover er konsekvenserne af klimaforandringer, ændret vandhåndtering og Klimatilpasning i Odense Vest blevet nærmere belyst igennem samarbejdet.

Hvis samarbejdet fortsætter, kan hele Odense Kommune blive genstand for en større overvågning af vandets kredsløb. Overvågningen skal blandt andet hjælpe til med at kortlægge, hvor grundvandet kan give anledning til fremtidige oversvømmelser i Odense Kommune. Formålet med samarbejdet udvides således til både at handle om beskyttelse af den fremtidige vandforsyning men også at omfatte vand- og naturressourcen i mere bred forstand – herunder terrænnært grundvand. Udkastet til samarbejdsaftalen kan ses i bilag 1. Da aftaleudkastet er under behandling hos de enkelte parter, må mindre justeringer forventes.

Parterne forventer derfor, at det fremtidige samarbejde kommer til at rumme to fokusområder. Vandforsyning og klimatilpasning.

Økonomi

Denne sag har ingen direkte økonomiske konsekvenser for kommunens kassebeholdning. Odense bidrager med personalemæssige ressourcer i såvel styregruppe som arbejdsgruppe. De personalemæssige ressourcer forventes at kunne indeholdes i den nuværende normering.

De af samarbejdet fremkomne projekter, anbefalinger og handlinger, som kan indebære en egentlig økonomisk udgift for Odense Kommune, vil blive fremlagt til selvstændig politisk beslutning.

Bilag

Bilag 2 Udkast til partnerskabsaftale Odense

Fraværende Rikke Beider, Anne Skau Styrishave

Punkt 6: C-sag: Budget i Klimahandleplan 2023

00.17.00-A00-3-20

Resume

I forbindelse med budgetforliget for 2023, som blev indgået den 22. september 2022, blev der afsat 40 mio. kr. til indsatser under klimahandleplanen. Med denne sag skal udvalget drøfte en overordnet fordeling af disse anlægsmidler.

På mødet præsenterer forvaltningen et administrativt udkast til en økonomisk fordeling inden for de seks hovedretninger:

1. Klimavenlig energi
2. Bæredygtig mobilitet
3. Et grønnere Odense
4. Odense Kommune som virksomhed
5. Klimavenlig adfærd
6. Partnerskaber

På baggrund af Klima- og Miljøudvalgets drøftelser og tilkendegivelser vil udvalget blive forelagt en beslutningssag vedrørende budgetfordelingen i Klimahandleplan 2023. Beslutningssagen vedr. budgetfordelingen forventes at blive dagsordensat den 17. januar 2023, hvorefter den behandles i Økonomiudvalg og Odense Byråd hhv. den 25. januar og den 1. februar 2023.

Den 29. november 2022 behandlede Klima- og Miljøudvalget Odense Kommunes samlede DK2020 plan bestående af en Klimahandleplan 2023 og Klimatilpasningsplan 2023. DK2020 planen behandles efterfølgende i Økonomiudvalg og Odense Byråd hhv. den 8. december og den 14. december 2022.

INDSTILLING

Klima- og Miljøforvaltningen indstiller, at udvalget drøfter fordelingen af budgetmidler inden for de seks hovedretninger.

Beslutning

Klima- og Miljøudvalget drøftede sagen.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Sagsfremstilling

På mødet den 12. oktober 2022 godkendte Odense Byråd ”Budgetaftale 2023 - Tættere sammen i Odense”. Heri er det beskrevet, at den samlede pulje af midler til den generelle klimaindsats, samlet i Klimahandleplan 2023, afsættes som

anlægsbevilling og placeres under Klima- og Miljøudvalget. I denne sag skal Klima- og Miljøudvalget drøfte, hvordan midlerne skal fordeles på overordnede områder. Dette som overordnet rettesnor for senere konkrete initiativer.

Følgende fordeling er Klima- og Miljøforvaltningens oplæg til drøftelse.

Klimavenlig energi, 8,5 mio. kr.

Midlerne under dette område er målrettet initiativerne under samme hovedretning i Klimahandleplanen. Initiativerne her indeholder CO₂-fangst, vedvarende energi, udfasning af olie- og gasfyr, byudvikling og byggeri samt udsortering og genanvendelse af plast.

Bæredygtig mobilitet, 10 mio. kr.

Midlerne under dette område er målrettet initiativerne under samme hovedretning i Klimahandleplanen. Initiativerne her tager udgangspunkt i principperne for den grønne mobilitetsplan, der forventes politisk behandlet i første halvår 2023.

Et grønnere Odense, 12 mio. kr.

Midlerne under dette område er målrettet initiativerne under samme hovedretning i Klimahandleplanen. Initiativerne her indeholder mere skov, udtagning af lavbundsjord, genopretning af Odense Fjord og partnerskab med landbruget.

Kommunen som virksomhed, 5 mio. kr.

Midlerne under dette område er målrettet initiativerne under samme hovedretning i Klimahandleplanen. Initiativerne her er målrettet kommunens egen drift, herunder vognpark, energiforbrug og indkøb.

Klimavenlig adfærd og partnerskaber, 4,5 mio. kr.

Midlerne under dette område er målrettet initiativerne under samme hovedretning i Klimahandleplanen. Initiativerne her er målrettet cirkulær tænkning, partnerskaber og borgerinddragelse.

I bilag 1 ses fordelingen på de enkelte indsatser i klimahandleplanen.

Klima- og Miljøudvalget vil løbende blive involveret i takt med konkretiseringen af de enkelte initiativer under de 5 overordnede områder.

Økonomi

Denne sag har ikke økonomiske konsekvenser for Odense Kommune, herunder for kommunens kassebeholdning.

Bilag

Bilag 1

Fraværende Anne Skau Styrishave, Rikke Beider

Punkt 7: D-sag: Status for kystbeskyttelsesprojekt, Nord- og Vestdige for Seden Strandby

01.24.08-P19-2-21

Resume

Denne sag handler om en aktuel status på det igangværende kystbeskyttelsesprojekt i Seden Strandby.

I forbindelse med byrådets behandling af initiativretssag den 23. februar 2022 om "Stigende vandstand grundet klimaforandringer" traf byrådet følgende beslutning:

"Odense Byråd vil fortsat arbejde aktivt for, at der etableres kystsikring, som kan forebygge og afhjælpe vandstandsstigninger i Odense, herunder i samarbejde med de berørte grundejere. Derfor har Odense Byråd allerede truffet de langsigtede beslutninger i forhold til kystbeskyttelse af blandt andet Seden Strandby med beslutningen om at anlægge et dige, som kan sikre en permanent beskyttelse i området. Odense Byråd pålægger i den forbindelse By- og Kulturforvaltningen snarest at præsentere By- og Kulturudvalget for den hurtigst mulige tids- og handleplan for færdiggørelse af myndigheds- og anlægsproces for digerne."

En overordnet tidsplan blev fremlagt i By- og Kulturudvalget den 9. marts 2022. Denne overordnede tidsplan har ikke kunnet gennemføres. Myndighedsbehandling og tilbudsindhentning har dermed ikke kunnet gennemføres frem mod den tilsigtede udførelse fra november 2022 og med indvielse i 2023.

Den 1. september 2022 er ansvaret for klimatilpasning og dermed klimatilpasningsprojektet i Seden Strandby overgået til Klima- og Miljøforvaltningen. Myndighedsbehandling er igangsat og har givet anledning til inddragelse af Bolig- og Planstyrelsen, da projektet kræver en planlægningsstilladelse som følge af, at projektet delvist er beliggende i Natura 2000. Placeringen i Natura 2000 komplicerer processen mere end, hvad der har været antaget tidligere. Dels har det betydning for, hvilken myndighedsbehandling der skal gennemføres, dels kan det have en begrænsende virkning på, hvornår på året anlæg kan ske.

Nuværende reviderede tidsplan forventer en færdiggørelse af projektet ved udgangen af 2024 under forudsætning af, at dele af anlægget kan igangsættes inden den 1. september 2024 under hensyn til naturtyper og habitatarter.

Forvaltningen deltager med en orientering om projektets status og videre proces.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Fraværende Anne Skau Styrishave, Rikke Beider

Punkt 8: D-sag: Introduktion til nye ansvarsområder - Natur og vandløbshåndtering

01.30.00-G01-125-22

Resume

Med denne sag får Klima- og Miljøudvalget en introduktion til forvaltning indenfor natur- og vandløbsområdet. Den 29. juni 2022 godkendte byrådet en ændring af Odense Kommunes styrelsesvedtægt som følge af overførsel af opgaver fra de øvrige forvaltninger til Sundhedsudvalget og Klima- og Miljøudvalget. Med vedtagelsen af den nye styrelsesvedtægt har Klima- og Miljøudvalget fået ansvar for en række nye fagområder, herunder natur og vandløb.

På mødet får udvalget en introduktion til området, herunder bl.a.:

- Odense Kommunes ansvarsområder i relation til natur- og vandløbsområdet.
- Aktuelle sager på området.
- Dilemmaer ift. beskyttelse vs. benyttelse.
- Eksterne finansieringsmuligheder af projekter.

Forvaltningen deltager under dette punkt.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Fraværende Rikke Beider, Anne Skau Styrishave

Punkt 9: D-sag: Introduktion til nye ansvarsområder - Vandforsyning, bassin- og badevand

01.30.00-G01-125-22

Resume

Med denne sag får Klima- og Miljøudvalget en introduktion til området for vandforsyning, bassin- og badevand. Den 29. juni 2022 godkendte byrådet en ændring af Odense Kommunes styrelsesvedtægt som følge af overførsel af opgaver fra de øvrige forvaltninger til Sundhedsudvalget og Klima- og Miljøudvalget. Med vedtagelsen af den nye styrelsesvedtægt har Klima- og Miljøudvalget fået ansvar for en række nye fagområder, herunder vandforsyning, bassin- og badevandskvalitet.

På mødet får udvalget en introduktion til vandforsyning, herunder bl.a.:

- Odense Kommunes ansvarsområder i relation til vandforsyning, bassin- og badevand
- Status og fremtidsudsigter for vandforsyning i Odense Kommune
- Status på bassin- og badevandskvaliteten i Odense Kommune
- Aktuelle sager på området
- Politiske dilemmaer
- Spørgsmål fra udvalget

Forvaltningen holder et oplæg under dette punkt.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Fraværende Rikke Beider, Anne Skau Styrishave

Punkt 10: D-sag: Konsekvenser ved forbud mod spil- og bettingreklamer

20.05.15-G01-1-22

Resume

Byrådsgruppe V fremsatte på byrådsmøde den 1. juni 2022 initiativretsforslag om forebyggelse mod spilafhængighed, hvor der ønskes en begrænsning af måden, der kan reklameres på i Odense Kommune.

Borgmesterforvaltningen har i den forbindelse belyst muligheden for at forbyde spil- og bettingreklamer i den offentlige transport.

På baggrund af sagen blev det besluttet, at byrådet retter henvendelse til regeringen med et ønske om strammere regulering på området, da det generelt ikke er ønskeligt, at Odense Kommune skal gå foran i lovgivningen fra sag til sag.

I beslutningen blev det desuden bemærket, at et lokalt og alenestående forbud mod spilreklamer i offentlig transport også kan have en række principielle og utilsigtede konsekvenser, idet det eksempelvis er uklart, hvilken betydning det kan have for andre lokationer i Odense Kommune.

Såfremt der ønskes et forbud mod spilreklamer på ét område, bør der forudgående gennemføres en samlet analyse af forbud mod spilreklamer, herunder af dilemmaer og vanskeligheder.

Derfor pålagde byrådet By- og Kulturforvaltningen, i samarbejde med de relevante forvaltninger, at forberede en sag til By- og Kulturudvalget, som kan afdække de mulige konsekvenser ved et forbud – såvel i den konkrete sag som generelt.

I denne sag følges der op på byrådets beslutning.

Byrådets henvendelse til regeringen

På vegne af Odense Byråd rettede borgmester Peter Rahbæk Juel kontakt til Skatteminister Jeppe Bruus med Byrådets bekymring om markedsføring fra spil- og bettingreklamer. Ministeren har i sit svar skrevet, at fokus er på, at de nye forslag til tiltag bliver vedtaget, men også, at ministeren vil drøfte Odense Byråds forslag om fx forbud mod spilreklamer i offentlig transport og markedsføring i det offentlige rum med de øvrige partier i folketinget. Nærmere herom afventer imidlertid.

Forvaltningernes bemærkninger til sagen

Nedenfor følger de involverede forvaltningers bemærkninger til sagen.

By-og Kulturforvaltningens bemærkninger

Den nuværende lovgivnings rammer

Skelnen mellem kommunale og private arealer og bygninger

Det er væsentligt at sondre mellem offentlige og private arealer og bygninger mv., da det er af afgørende betydning for muligheden for opsætning af reklamer. Kommunen kan således selv bestemme over og fastlægge retningslinjer for arealer, bygninger og byrumsinventar mv., som kommunen selv ejer. Kommunen har dog indgået enkelte samarbejdsaftaler med private virksomheder, fx til varetagelse af reklamefinansieret byudstyr, hvor aftalevilkår for driften heraf kan kræve en stramning, hvis der ikke skal forekomme spil- og bettingreklamer. En eventuel stramning af aftalevilkår kan dog medføre et økonomisk krav fra den aktuelle leverandør.

Anderledes forholder det sig i forhold til private områder og bygninger mv., hvor alene den offentligretlige lovgivning i nogen omfang kan fastlægge begrænsninger for opsætningen af reklamer.

Muligheder inden for den nuværende lovgivning

Den offentligretlige lovgivning, som danner grundlag for kommunens administration og myndighedsudøvelse, giver ikke mulighed for at nedlægge et egentligt forbud specifikt målrettet skiltning med spil- og bettingreklamer.

Lovgivningen giver dog i nogen grad mulighed for at begrænse opsætningen af skiltning med reklamer generelt, men ikke specifikt spil- og bettingreklamer, da dette ikke kan begrundes sagligt ift. de hensyn, som den aktuelle lovgivning skal varetage. Det er således alene reklameskiltenes visuelle udtryk og indvirkning på omgivelserne, som kan begrænses, men ikke selve budskabet.

Det er primært planloven, herunder lokalplaner, byggeloven og naturbeskyttelsesloven, som i noget omfang kan begrænse reklamer i det offentlige rum.

Planloven giver gennem lokalplanlægning mulighed for at forbyde skiltning, herunder reklamer på bygninger og arealer. Der kan laves lokalplaner for særlige områder i byen, ligesom det er muligt at lave en temalokalplan for hele byen, hvis der er en planlægningsmæssig begrundelse herfor.

Flere eksisterende lokalplaner for områder i byen indeholder i forvejen bestemmelser om skiltning, herunder Lokalplan 0-786 Skilte & Facader, som er gældende for bymidten. Lokalplaner kan dog ikke, som nævnt ovenfor, specifikt forbyde spil- og bettingreklamer, da det ikke vil være et sagligt hensyn iht. planlovens bestemmelser.

Det er alene form og placering og ikke indhold eller budskaber, som lovgivningen regulerer.

Byggeloven og naturbeskyttelsesloven indeholder ligeledes bestemmelser, som kan begrænse reklamer i det offentlige rum. Denne lovgivning giver heller ikke mulighed for specifikt at nedlægge et forbud mod spil- og bettingreklamer, da det ikke vil være et sagligt hensyn. En eventuel tilladelse vil derfor bero på en konkret vurdering af det visuelle udtryk af den ønskede reklame og placeringen heraf, og hvorvidt reklamen er til ulempe eller skæmmende ift. omgivelserne, dvs. om reklamens udtryk ift. størrelse, proportioner, lyssætning og farver passer ind på den aktuelle bygning og/eller det aktuelle byrum. Ikke alle reklamer vil dog kræve en byggetilladelse, hvorfor disse reklamer vil kunne opsættes uden videre tilladelse, medmindre der er en lokalplan for området for den ønskede placering, som regulerer skiltning.

Temalokalplan

Et generelt forbud mod skiltning, herunder alle typer af reklamer, kan alene ske i en temalokalplan for hele kommunen. Dette dog under forudsætning af, at der kan findes planlægningsmæssig begrundelse herfor, hvilket vurderes at være en udfordring i store dele af byen.

Kommunale faciliteter

Hvis der indføres mulighed for at give forbud mod spilreklamer og Odense Kommune politisk ønsker at forbyde spil- og bettingreklamer i kommunale faciliteter, kan forvaltningen have en forventning om, at de forpagtere, der for nuværende ingen restriktioner har, vil søge en sænkning af forpagtningsafgiften. For nuværende er der flere af aktørerne på henholdsvis Odense Stadion, Væddeløbsbanen, Odense Idrætshal og på Odense Isstadion, der har spil- og bettingreklamer som en del af det samlede reklamesetup.

Byrumsudstyr

Odense Kommune har kontrakt med en privat leverandør af reklamefinansieret byudstyr. Kontrakten udløber med udgangen af 2024, og et udbud er derfor under udarbejdelse. Såfremt givne annoncørgrupper ikke kan få adgang til reklamepladserne, vil det have indflydelse på omfanget af de ydelser, der kan tilbydes i det kommende udbud.

Mængden af det byudstyr og de serviceydelser der stilles til rådighed af reklameudbyderen, afhænger af den forventede indtjening. Begrænses tilgangen til reklamerne, begrænses indtægtsmulighederne og dermed økonomien til udstyr og serviceydelser.

Der vil ikke være økonomiske konsekvenser for Odense Kommune ift. eksisterende kontrakt. Et nationalt forbud mod spilreklamer giver ikke reklameudbyderen mulighed for at nedjustere antallet af det byudstyr eller de serviceydelser, der er stillet til rådighed. Heller ikke selv om forbuddet resulterer i færre reklameindtægter for udbyderen.

Hvad gør andre kommuner

Odense Kommune har været i kontakt med Aarhus, Aalborg og København for at høre om de har opsat begrænsninger for, hvad der må reklameres for i kontrakten på reklamefinansieret byudstyr, og i så fald hvilke.

Af tilbagemeldingerne fra byerne fremgår det, at der ikke er indskrevet begrænsninger for, hvad der må reklameres for, men at den til enhver tid gældende lovgivning skal overholdes. Københavns Kommune påpeger endvidere, at hvis vi ønsker lokale begrænsninger i udbuddet, så kan vi forvente, at det vil afspejle sig i prisen. København forholder sig dog ikke specifikt til spil- og bettingreklamer, men lokale begrænsninger på et mere generelt plan.

Klima- og Miljøforvaltningens bemærkninger

Offentlig transport - FynBus

Som det fremgår af byrådssagen den 1. juni 2022, kan Odense Byråd ikke pålægge FynBus at have særlig holdning til reklamer. Reklamer for spil- og bettingreklamer er p.t ikke undtaget fra Fynbus' nuværende retningslinjer. Reklameindtægterne i busserne tilfalder entreprenøren og er således indregnet i den pris som entreprenøren har budt ind med ved indgåelse af kontrakten. FynBus oplyser, at det vil kræve en genforhandling af nuværende kontrakt, hvis der ændres i mulighederne for reklameindtægt i kontraktperioden. Den nuværende kontrakt løber til 2027.

Borgmesterforvaltningens bemærkninger

Offentlig transport - Odense Letbane

Fra letbanens driftsstart den 28. maj 2022 og frem til nu har der ikke været reklamer i Odense Letbane og på letbanestationerne. Odense Letbane har på et tidligere tidspunkt haft undersøgt det økonomiske potentiale i reklamer på letbanestationerne. Det var på daværende tidspunkt konklusionen, at indtægtpotentialet ikke stod mål med etableringsomkostningerne og de risici, som en integrering med letbanens materiel måtte medføre for Odense Letbane. På den baggrund har det derfor vægtet højere for Odense Letbane, at letbanetog og letbanestationer fremtræder pæne og med et rent udtryk og dermed uden reklamer.

Odense Letbane har oplyst, at der i februar 2023 forventes afviklet en temadag for bestyrelsen i Odense Letbane, og at det i den forbindelse kan være relevant at lave en ny undersøgelse med henblik på vurdering af, om situationen har ændret sig. Såfremt bestyrelsen i Odense Letbane i den forbindelse ønsker at vedtage retningslinjer for reklamer i Odense Letbane og på letbanestationerne, vil det være naturligt, at Odense Letbane lægger sig tæt op ad de retningslinjer for reklamer, som er gældende for den øvrige kollektive transport i Odense.

Odense Kommune er enejer af Odense Letbane og har på den baggrund større indflydelse, end det fx er tilfældet med FynBus. Såfremt der er et politisk flertal for at undtage fx spil- og bettingreklamer i den kollektive trafik i Odense, forventes Odense Letbane derfor at være lydhor overfor et sådant ønske.

Beskæftigelses- og Socialforvaltningens bemærkninger

Nogle af borgerne i Beskæftigelses- og Socialforvaltningens målgruppe er udfordret af spilafhængighed. Når forvaltningen får viden om en sådan spilafhængighed arbejdes der med dette som en del af indsatsen. Forvaltningen har ikke data på, hvor mange borgere det drejer sig om, og har heller ikke viden om i hvor høj grad denne spilafhængighed skyldes spil- og bettingreklamer i offentlig transport eller i det offentlige rum i det hele taget.

Børn- og Ungeforvaltningens bemærkninger

Forskning viser, at jo tidligere børn/unge begynder at game jo større er risikoen for, at de udvikler ludomani (i et kriminalitetsforebyggende perspektiv forstår forvaltningen ludomani som et symptomadfærd). Børn- og Ungeforvaltningen har derfor via SSP-samarbejdet i Odense etableret et projekt: "Projekt fra gaming til gambling" med Klinik for Ludomani og Odense Universitetshospital.

Forvaltningen møder børn og unge som er spilafhængige, men dog i et begrænset antal. Der foreligger ikke data på hvor mange børn og unge det konkret drejer sig om, og der er ikke viden om i hvor høj grad denne spilafhængighed påvirkes af spil- og bettingreklamer i det offentlige rum.

Ældre-og Handicapforvaltningens bemærkninger

Nogle af borgerne i Ældre- og Handicapforvaltningens målgruppe kan være udfordret af spilafhængighed. Forvaltningen har ikke data på om og i så fald hvor mange borgere, der kan være spilafhængige, og har heller ikke viden om i hvor høj grad denne spilafhængighed skyldes spil- og bettingreklamer i offentlig transport eller i det offentlige rum i det hele taget. Hvis forvaltningen får kendskab til en borgers spilafhængighed, vil forvaltningen hjælpe med at henvise til fagpersoner, der kan behandle spilafhængighed.

Sundhedsforvaltningens bemærkninger

Byrådet har med budget 2023 igangsat "Et skifte til gavn for børn og unges mentale trivsel i Odense". Børn og unge, der udvikler spilafhængighed, er særligt sårbare og i større risiko for at være i mental mistrivsel, grundet de sociale og økonomiske udfordringer, der følger i kølvandet på spilafhængighed. Nogle af borgerne i Sundhedsforvaltningens målgruppe kan derfor også være udfordrede af spilafhængighed ligesom det kan være gældende i flere af de tilbud

kommunen tilbyder børn og unge i mental mistrivsel. Hvis forvaltningen får kendskab til problemer med spilafhængighed, vil forvaltningen søge hjælp og sparring hos fagpersoner inden for området.

Økonomiske konsekvenser for Odense Kommune

By- og Kulturforvaltningen har ikke data, der kan understøtte hvilke økonomiske konsekvenser et eventuelt forbud vil have for kommunen. Konsekvenserne kan derfor kun beskrives i overordnede antagelser.

I udgangspunkt bør et forbud mod spil- og bettingreklamer i det offentlige rum ikke have nogen økonomiske konsekvenser for Odense Kommune eller andre aktører, så længe reklamepladserne købes af andre virksomheder, der ikke er spil- og bettingvirksomheder.

Prisen på en reklameplads bestemmes af den målgruppe, herunder antal, der rammes. Derfor vil et forbud i udgangspunktet ikke påvirke salgspriserne.

Det er dog uvist om ændring i udbud-efterspørgsel får negative økonomiske konsekvenser ligesom nye krav til samarbejdspartner, der medfører genforhandlinger af økonomiske vilkår, altid vil indebære en risiko.

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Fraværende Anne Skau Styrishave, Rikke Beider

Punkt 11: D-sag: Aktuelle sager

00.22.00-G00-1-22

Resume

Orientering om aktuelle sager.

- Trivselsundersøgelse 2022

Beslutning

Orientering givet.

Udvalgsmedlemmer Anne Skau Styrishave og Rikke Beider deltog ikke i behandlingen af dette punkt.

Fraværende Anne Skau Styrishave, Rikke Beider